

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

АНАЛИТИЧЕН ДОКЛАД

по резултатите от проведеното

проучване на нивото на

дигитализация в културата

Април, 2023 г.

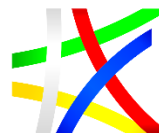
www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

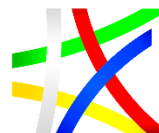
СЪДЪРЖАНИЕ

Първа част: Методологически основания за изследването	4
1. Уводни бележки	4
Втора част: Резултати от изследването	6
1. Оценки за състоянието на дигитализацията в сферата на културата	6
1.1. Оценки за нивото на дигитализация в културата	6
1.2. Приоритети в сферата на дигитализацията вследствие на пандемията от КОВИД-19	10
2. Ползи и проблеми/предизвикателства вследствие на дигитализацията в сферата на културата	12
2.1. Ползи от навлизането на дигиталните технологии в културата.....	12
2.2. Проблеми и предизвикателства вследствие на навлизането на дигиталните технологии в културата	13
2.3. Предложения и/или препоръки за ускоряване на процесите по дигитализация в областта на културата.....	16
3. Добри практики	18
4. Заключение	41
Приложения	43
Приложение 1: Социодемографски характеристики на анкетиранияте представители на културни организации	43
Приложение 2: Социодемографски характеристики на анкетиранияте представители на народни читалища	47
Приложение 3: Въпросник за проучване на нивото на дигитализация на дейността на професионални културни организации.....	51
Приложение 4: Въпросник за проучване на нивото на дигитализация на дейността на народните читалища	57

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1: Оценка на нивото на използване на дигиталните технологии, в зависимост от мястото на функциониране на народното читалище.....	8
Таблица 2: Нагласи към навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата.....	8
Таблица 3: Във Вашата дейност дигиталните технологии се използват предимно за: .	10
Таблица 4: Емпирични оценки на културните организации и читалищата за приоритетите в сферата на дигитализацията вследствие на пандемията от КОВИД-19	11
Таблица 5: Емпирични оценки на културните институции и народните читалища за ползите от навлизането на дигиталните технологии в културата.....	12
Таблица 6: Емпирични оценки на културните институции и народни читалища за най-честите проблеми и предизвикателства, с които се сблъскват вследствие на навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата.....	14
Таблица 7: Емпирични оценки на културните институции и народните читалища относно техните конкретни нужди за внедряване на дигиталните технологии в бъдеще	16

ПЪРВА ЧАСТ: МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ ОСНОВАНИЯ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕТО

1. Уводни бележки

Настоящият аналитичен доклад се разработва в изпълнение на дейност 4 в рамките на проект BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“ по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“ по Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.

Опазването на културното наследство е една от най-важните приоритетни задачи на всяко едно общество. В България, с финансовата помощ на различни програми като Норвежкия финансов механизъм, Програма „Хоризонт“ и други програми на ЕС, бяха реализирани редица мерки, насочени към дигитализиране на националното културно наследство. Независимо от това, редица аспекти от културния живот на гражданското общество все още остават без достатъчно „дигитални придобивки“. Многообразието на културния живот и участието на всички групи от обществото в него, независимо от възрастта, поставят пред съответните институции голямата отговорност за търсене и осигуряване на нови иновативни инструменти и дигитална среда за осигуряване на един богат и изпълнен с културни преживявания живот на гражданите.

Настоящият доклад представя в систематизиран вид и анализира емпиричните данни от проведеното социологическо изследване сред представители на културни организации и народни читалища. Основната цел е обследване на техните мнения и предложения за навлизането на дигитализацията в тази обществена сфера. Какви са реалните проблеми и предизвикателства, степента на актуализация и въвеждането на

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

нови дигитални решения в работата на държавните органи и секторни организации в полза на гражданите и бизнеса. Един от аспектите на обследването са атипичните форми на достъп до културни събития, предизвикани от въведените заради КОВИД-19 рестрикции, които измениха спецификата на ежедневиия ритъм на живот – как се отговаря на новите реалности и как надеждно и гъвкаво се управляват тези явления. В заключение докладът ще изведе и някои основни препоръки, имащи за цел идентифициране на възможните интервенции, така че да се ускори процесът по дигитализация в тази важна за обществото сфера.

Настоящия анализ се базира на резултати от проведено онлайн проучване, отразяващо индивидуалното мнение на **39 представители на културни организации (държавни и частни) и 98 представители на народните читалища.**

ВТОРА ЧАСТ: РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗСЛЕДВАНЕТО

1. Оценки за състоянието на дигитализацията в сферата на културата

1.1. Оценки за нивото на дигитализация в културата

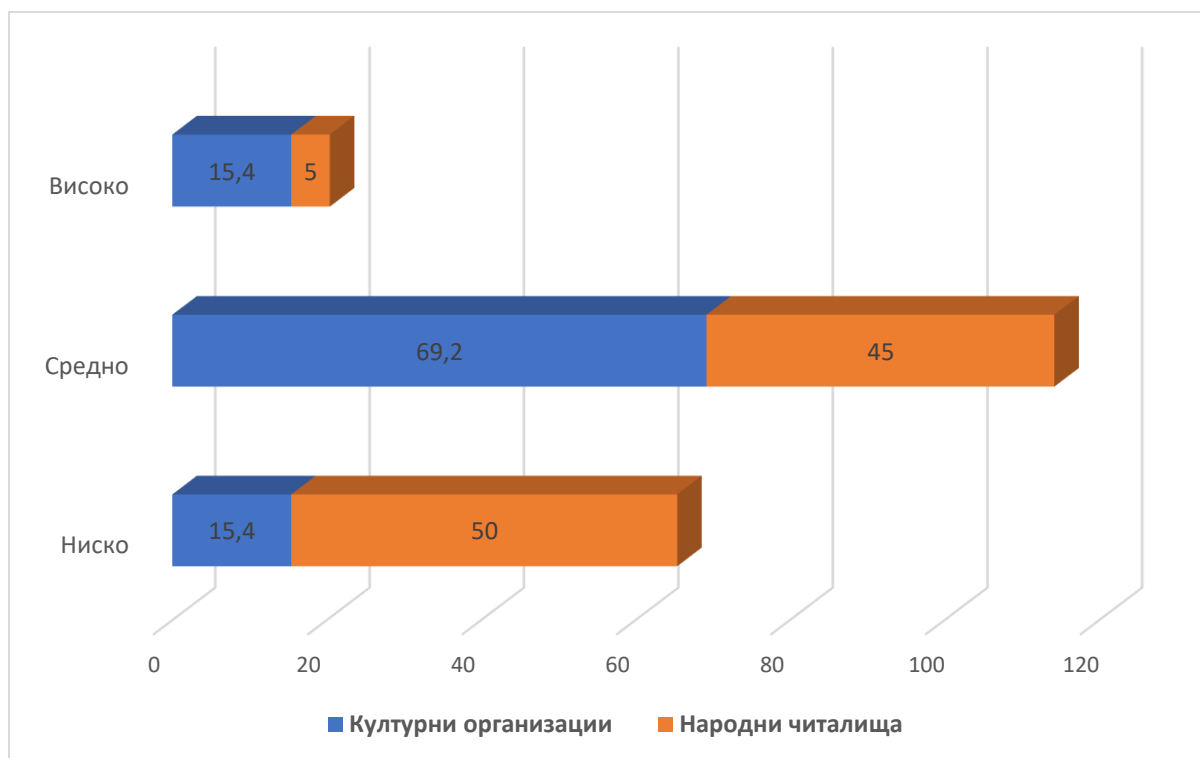
Базовият принцип на културната политика на Европейския съюз е съхраняването и развитието на културното многообразие на всяка определена страна и регион. Културата като цяло оказва огромно влияние за развитието на дадено общество. Независимо от нейната значимост, тя остава една от областите, в които по различни причини дигитализацията навлиза с бавни темпове. Необходимостта от нейното дигитално представяне се базира върху разбирането, че съвременния свят е навлязъл в нов етап от своето развитие. Етап, през който се формира нов тип общество – информационното общество с присъщите му характеристики на обмен на информация и културна комуникация в реално време. Информационните потоци структурират и обуславят, отразяват и създават типологически нов вид култури, които в основни линии не подлежат на национално регулиране. Както Мануел Кастелс отбелязва, в новото информационно и мрежово общество има реалната опасност да бъдат изолирани, маргинализирани и да станат излишни цели държави и народи, ако те по една или друга причина бъдат изключени от информационните мрежи (Кастелс 2004, 82). Затова една от основните задачи пред настоящото изследване бе да се установи степента на навлизане на дигиталните технологии в ежедневието на културните организации и народните читалища, като се посочат предизвикателствата и възможностите при тяхната дигитална трансформация, с цел развитието на културата в синхрон със съвременното информационно общество. С оглед емпирично верифициране на поставените цели и

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

задачи, в изследването са предвидени релевантни въпроси, даващи възможност за съпоставяне на емпиричната информация за състоянието на дигитализацията в културните организации и народните читалища. Както е видно от получените данни, преобладаващата част от анкетираните културни организации (69,2%) дават средна оценка на своето ниво на дигитализация. Значително по-скептично е мнението на включените в проучването читалища. Половината от тях споделят, че състоянието на дигитализацията при тях е на ниско ниво, като има още какво да се желае.

Фигура 1: Ниво на дигитализация в културата (в %)

Данните сочат, че преобладаващата част от читалищата (57,3%), които работят и функционират в общини с население до 12 000 души, дават слаба оценка на тяхното ниво на дигитализация, което вероятно се дължи на сравнително по-ограничените финансови възможности за инвестиции. За разлика от тях, в по-големите общини с население над 100 000 души близо 58% от анкетираните споделят, че имат добро ниво на дигитални компетенции. Сходни тенденции се отчитат и при народните читалища, функциониращи в общини с население между 50 000 и 100 000 души.

Таблица 1: Оценка на нивото на използване на дигиталните технологии, в зависимост от мястото на функциониране на народното читалище

Читалище, функциониращо на територията на община с население:	Ниско ниво на дигитализация (в %)	Средно ниво на дигитализация (в %)	Високо ниво на дигитализация (в %)
до 12 000 души	57,3	31,6	11,1
от 12 000 до 50 000 души	7,9	63,2	28,9
от 50 000 до 100 000 души	3,5	68,4	28,1
над 100 000 души	6,2	57,8	36,0

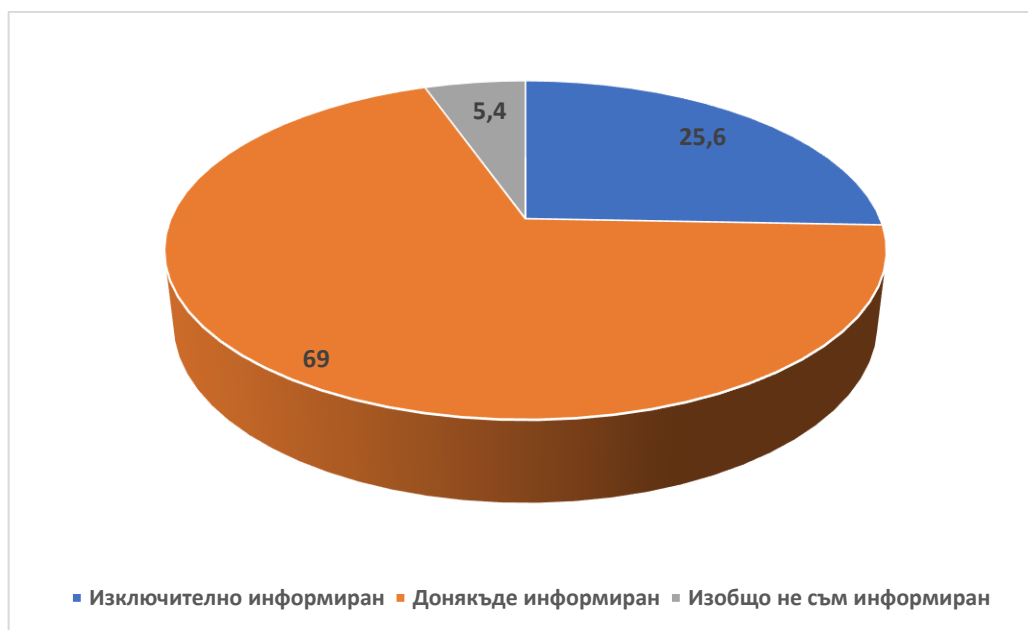
Като цяло изследваните лица подкрепят с ентузиазъм идеята за дигитална трансформация в сферата на културата. Близко 90% от културните организации и 79% от читалищата споделят подобно мнение. Изследването регистрира и сравнително малко на брой случаи, при които анкетираните лица гледат скептично на идеята за прилагането на съвременни дигитални решения в сферата на културата – едва 7,9% от културните организации и 12,2% от читалищата. Впечатление прави също така сравнително малкият дял на лицата, които не оспорват възможността от навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата. Това означава, че това е навременно действие, което би довело до подобряване на състоянието на културата, в която по различни причини дигитализацията навлиза с бавни темпове.

Таблица 2: Нагласи към навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата

	Оценка на културните организации (в %)	Оценка на народните читалища (в %)
Посрещам идеята за дигиталната трансформация с ентузиазъм	89,5	78,6
По-скоро гледам скептично на навлизането на дигиталните технологии в тази сфера	7,9	12,2
Смятам, че за момента е невъзможно навлизането на дигиталните технологии в културата	2,6	9,2

Резултатите от проведеното проучване показаха, че като цяло културните организации (в областта на изпълнителските/сценични изкуства, на културното наследство, творческите индустрии и разпространението на творчески продукти) са донякъде информирани относно наличните технологии, които биха могли да бъдат приложими в тяхната ежедневна работа. Малко над 69% от анкетираните споделят такова мнение. Впечатление прави сравнително малкият дял (5,4%) на онези, които не разполагат с подобен тип информация.

Фигура 2: Степен на информираност на културните организации за наличните технологии, които биха могли да бъдат използвани във тяхната работа (в %)

В хода на допитването респондентите бяха помолени да споделят с нас и информация за какво най-често използват дигиталните технологии в своята работа. Като цяло данните сочат, че и двете изследвани целеви групи използват приоритетно дигитализацията за административна дейност, обработка на данни и архив. Такава позиция е изразена от 94,7% от културните организации и 91,6% от читалищата. На второ място, тези технологии се използват в преобладаващата част от случаите за привличане на публика от страна на културните организации (94,3%) и читалищата (84,8%). Възможността за комуникационни решения е посочена от 82,9% от всички анкетираните представители на двете целеви групи. В най-малка степен анкетираните използват цифровизацията за създаването на културни ценности: 25,8% от културните

организации и съответно 48,8% от читалищата. В допълнение, част от анкетираните представители на културните организации и читалища споделят, че използват дигиталните технологии и за:

- Заснемане, описание и обработка на различните видове движимо културно наследство
- Разпространение и репродуциране
- Разширяване на партньорската мрежа (на национално и международно равнище)

Таблица 3: Във Вашата дейност дигиталните технологии се използват предимно за:

	Оценка на културните организации (в %)	Оценка на народните читалища (в %)
Административна дейност и архив	94,7	91,6
Заснемане, описание и обработка на различните видове движимо културно наследство	84,9	70,5
Дигитален маркетинг и е-търговия	70,6	-
Комуникационни решения	82,9	82,9
Привличане на публика	94,3	84,8
Създаване на творческа продукция	64,7	63,5
Разпространение и репродуциране	76,5	66,3
Създаване на културни ценности	25,8	48,8
Опазване на културните ценности	54,8	69,3
Разширяване на партньорската мрежа (на национално и международно равнище)	74,3	81,1

1.2. Приоритети в сферата на дигитализацията вследствие на пандемията от КОВИД-19

Важен аспект на обследването са атипичните форми на достъп до културни събития, предизвикани от въведените заради КОВИД-19 рестрикции, които измениха

www.eufunds.bg

ВГ05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

спецификата на ежедневния ритъм на живот – как се отговаря на новите реалности и как надеждно и гъвкаво се управляват тези явления. В тази връзка, в рамките на изследването е отделено специално внимание на значението на дигитализацията в културата в условията на ковид.

Съдейки по емпиричните данни от изследването, служителите, работещи в културни организации (56,4%) и народни читалища (44,3%), масово преценяват, че вследствие на пандемията, в сферата на дигитализацията на преден план излизат приоритети, насочени към въвеждане на повече технологии за дистанционна комуникация и онлайн срещи, позволяващи работа от разстояние. Значително висок е и делът на анкетираните лица от двете целеви групи, които отдават важно значение на **усъвършенстване на организацията на работата**. Подобно мнение споделят 53,9% от анкетираните представители на културните организации и 42,3% от включените в проучването представители на читалищата. Важна задача и за двете целеви групи вследствие на пандемията е и увеличението на инвестициите в дигитализацията, което ще способства за една по-голяма гъвкавост и адаптивност на тези организации към променящата се среда.

Таблица 4: Емпирични оценки на културните организации и читалищата за приоритетите в сферата на дигитализацията вследствие на пандемията от КОВИД-19

	Оценка на културните организации (в %)	Оценка на народните читалища (в %)
Въвеждане на повече технологии за дистанционна комуникация и онлайн срещи	56,4	44,3
Преквалификация и обучение на персонала за усвояване на дигитални умения	30,8	28,8
Усъвършенстване на организацията на работата	53,9	42,3
Увеличение на инвестициите в дигитализацията	43,6	15,5
Няма промяна в приоритетите	10,3	22,7

2. Ползи и проблеми/предизвикателства вследствие на дигитализацията в сферата на културата

2.1. Ползи от навлизането на дигиталните технологии в културата

Подобно на други обществени сфери, навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата има своите ползи и предимства. Данните от извършеното проучване показват, че е налице известно припокриване в мненията на респондентите. Повечето културни организации (100%) и читалища (95,6%) най-вече виждат ползата от употребата на тези услуги в „разширяване на аудиторията и достъпа до култура“. Други по-важни предимства, посочени от представителите на двете целеви групи, са: „по-бърза обработка и създаване на архив с данни“, „подобро сътрудничество между различни заинтересовани страни в сферата на културата“, „по-бърз обмен на данни между различни заинтересовани страни“, „по-ефективно разпространение на културни стоки и услуги“, „създаване на възможности за по-добро познаване на публиката“ и др. Най-нисък приоритет културните организации и читалищата дават на „привличане на повече инвестиции“ (61,1%) и „подпомагане на процесите по децентрализация на културата“ (63,7%). В таблица 5 е представено разпределението на отговорите относно ползите от дигитализацията на културата.

Таблица 5: Емпирични оценки на културните институции и народните читалища за ползите от навлизането на дигиталните технологии в културата

	Оценка на културните организации (в %)	Оценка на народните читалища (в %)
Привличане на повече инвестиции	61,1	53,5
Популяризиране на наследството	86,1	93,8
Разширяване на аудиторията	100	95,6
Осигуряване на приходи за културния сектор	77,8	57,1
По-бърза обработка и създаване на архив с данни	97,3	99,0

По-добро планиране и управление на ресурсите на културната институция	71,4	79,8
Подобрено сътрудничество между различни заинтересовани страни в сферата на културата	89,2	91,6
По-бърз обмен на данни между различни заинтересовани страни	97,3	97,9
Подпомагане на процесите по децентрализация на културата	63,7	-
Насърчаване на межкултурния диалог	67,7	67,6
Използване на нови форми на изразяване и артистични експерименти	83,3	-
Разширяване на достъпа до култура	100,0	95,6
По-ефективно разпространение на културни стоки и услуги	88,6	85,0
Създаване на възможности за по-добро познаване на публиката	82,4	75,0
Разширяване на обхвата на културните политики	67,7	-
Съдействие за опазването на културното наследство	78,8	84,6

2.2. Проблеми и предизвикателства вследствие на навлизането на дигиталните технологии в културата

Когато разискваме въпроса за навлизането на дигитализацията в сферата на културата, изследователски интерес представлява и по-детайлният прочит на мненията на анкетиранияте представители на двете целеви групи от гледна точка на това кои са най-честите проблеми и предизвикателства, с които те се сблъскват в своето ежедневие.

Според преобладаващата част от анкетиранияте културни организации, основният проблем е свързан с липсата на достатъчно финансиране за дигитализация. Малко над 97% споделят такова мнение. Следващи проблеми, които са посочени от голяма част от анкетиранияте представители на тази целева група, са липса на цялостна политика за дигитална трансформация (82,9%), липса на отдели или структури в културните

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

институции, свързани с иновациите и дигиталната трансформация (94,1%), липса на технически и „добре подготвен за цифрово развитие“ персонал (78,4%), неясни икономически ползи от приложението на дигиталните технологии в сферата на културата (65,7%) и наличие на проблеми от технологичен характер, които възпрепятстват безпроблемното навлизане на дигиталните технологии в определен спорт (65,7%). Резултатите от проучването сред читалищата показват, че е налице припокриване на отговорите относно проблемите, с които се сблъскват вследствие на дигитализирането. Мнозинството от тях (92,7%) дават приоритет на липсата на достатъчно финансиране за дигитализация, което възпрепятства безпроблемното навлизане на дигитализацията в сферата на културата. Сред другите предизвикателства, с които се сблъскват читалищата в процеса на дигитална трансформация, е липсата на насърчителни мерки от страна на държавата (84,9%), липсата на цялостна политика за дигитална трансформация (78%), неясните икономически ползи от приложението на дигиталните технологии в сферата на културата (69,6%) и липсата на дигитални технологии, които имат пряко отношение към дейността на конкретните културни институции (67%).

Таблица 6: Емпирични оценки на културните институции и народни читалища за най-честите проблеми и предизвикателства, с които се сблъскват вследствие на навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата

Кои са най-честите проблеми и предизвикателства, с които се сблъскват вследствие на навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата?	Оценка на културните организации (в %)	Оценка на народните читалища (в %)
Липса на технически и „добре подготвен за цифрово развитие“ персонал	78,4	57,0
Липса на отдели или структури в културните институции, свързани с иновациите и дигиталната трансформация	94,1	-
Липса на правна рамка	63,6	-
Липса на цялостна политика за дигитална трансформация	82,9	78,0
Липса на насърчителни мерки от страна на държавата	77,8	84,9

Ограничен достъп на персонала до технологични знания и цифрови умения	64,7	
Неясни икономически ползи от приложението на дигиталните технологии в сферата на културата	65,7	69,6
Липса на достатъчно финансиране за дигитализация	97,3	92,7
Наличие на проблеми от технологичен характер, които възпрепятстват безпроблемното навлизане на дигиталните технологии	65,7	65,2
Липса на дигитални технологии, които имат пряко отношение към дейността на конкретните културни институции	60,6	67,0
Липса на желание от страна на културните институции да ползват такъв тип услуги	42,4	40,9

На въпроса „От какво се нуждае Вашата организация, за да може да даде тласък на внедряването на дигиталните технологии в бъдеще?“ и двете целеви групи единодушно посочват необходимостта от допълнително обучение, консултиране и подпомагане на експертния състав, с оглед ускоряване на дигитализацията в сферата на културата. Предоставянето на информация за добри практики е посочена като следващата по значимост предпоставка за постигането на по-видими резултати в сферата на дигиталните технологии. Такава позиция е споделена от 65,8% от културните организации и 65,3% от читалищата. Ролята на държавата отново излиза на преден план. Според 63,2% от културните организации и 62,2% от читалищата подкрепата от държавата е задължително условие за успешния процес по дигитализиране в тази обществена сфера. В най-малка степен и двете целеви групи посочват, че е нужно да бъде актуализирана нормативна база, улесняваща дигиталната търговия и да бъде изготвен анализ и оценка на икономическите ползи и разходите, свързани с внедряването на дигитални технологии.

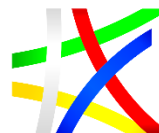

Таблица 7: Емпирични оценки на културните институции и народните читалища относно техните конкретни нужди за внедряване на дигиталните технологии в бъдеще

От какво се нуждае Вашата организация, за да може да даде тласък на внедряването на дигиталните технологии в бъдеще?	Оценка на културните организации (в %)	Оценка на народните читалища (в %)
Партньорство с компании, предлагащи дигитални услуги	50,0	63,3
Допълнително обучение, консултиране и подпомагане на експертния състав	73,7	69,4
Анализ и оценка на икономическите ползи и разходите, свързани с внедряването на дигитални технологии	36,8	31,8
Насърчителни мерки от страна на държавата	63,2	62,2
Създаване на механизъм за актуализиране на стратегиите за дигитализация в културния сектор, които адекватно да отразяват неговите нужди	65,8	-
Актуализиране на нормативна база, улесняваща дигиталната търговия	29,0	30,6
Създаване на дигитални платформи, които са в подкрепа на достъпа до културна продукция	44,8	62,2
Информация за добри практики	65,8	65,3

2.3. Предложения и/или препоръки за ускоряване на процесите по дигитализация в областта на културата

С оглед ускоряване на дигитализирането на културата в бъдеще, във въпросниците бе заложен специален въпрос, имащ за цел получаването на изчерпателна информация. Според анкетиранияте служители, работещи в културните организации, основните препоръки са в две направления. В първото се акцентира върху необходимостта от обучения на персонала с цел придобиване на дигитални умения, нужни за ежедневната им работа:

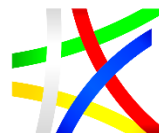
- „Задължително обучение на екипите, които се занимават пряко с ПР, маркетинг и организация. Проверки и оценки на съответните кадри и недопускане на лица без дигитална култура на съответните работни места. Задължителни посещения на семинари за дигитални комуникации, задължително въвеждане на онлайн билети, проследяване и оценки от страна на държавните институции за нивото на дигитална комуникация и практики за привличане на нови публики лично в културните институти чрез разговори и опознаване на екипите и онлайн чрез наблюдения над съдържанието им в дигиталните платформи. Задължително ребрандиране на остарели визуално културни институти.“

Второто направление касае необходимостта от едно по-активно участие на държавата, с оглед приемането на управленски и стратегически документи, регламентиращи дигитализацията в сферата на културата. Ето и конкретните мнения:

- „Изграждане на национална рамка за дигитализация.“
- „Разписване на стратегия за дигитализацията на дейностите на държавните културни институти и осигуряване на целеви средства за реализация на дигитални проекти.“
- „Предоставяне на допълнителни средства на културните институции за закупуване на дигитална техника. В някои институции липсва качествена техника, с която да бъде извършена каквато и да е дигитализация.“

Анкетираните представители на читалищата също дадоха своите предложения. Те отново са насочени от една страна към необходимостта от осигуряване на финансови средства за обучения на персонала, а от друга към необходимостта от една по-активна подкрепа и намеса на държавата, с цел ускоряване на процесите по дигитализирането. Ето и техните конкретни мнения:

- „Насочване на програми за финансиране на читалищата за внедряване на дигитални и актуални технологични услуги защото едно време читалищата са били на първо място по технологичност – например с първи телевизор в населеното място само в читалището – а сега читалищата нямат средства, за да поддържат минимален технологичен стандарт.“

- „Създаване на дигитални платформи, които са в подкрепа на достъпа до културна продукция.“
- „Финансово подпомагане от страна на държавата.“
- „Липсва финансиране на читалищата във връзка с дигитализацията на процесите и дейностите. Дейностите извън училищата като STEM/STEAM, програмиране и роботика, в комбинация с традиционни дейности, свързани с културата и фолклора.“
- „Да се осигури по-добро заплащане в сферата на културата, за да се привлекат повече млади и квалифицирани кадри. В читалищата масово работят в предпенсионна или пенсионна възраст, на които им е много трудно да свикнат с внедряването на новите технологии.“
- „Въвеждане на информационни регистри за търсене и предлагане на културни и образователни продукти.“
- „Да има повече финансови средства за читалището ни, за да може да обезпечим процесите по дигитализация в областта на културата.“

3. Добри практики

Дигитализираното културно съдържание е важен ресурс за европейската и международна култура, както и за творческата индустрия. Цифровизирането и онлайн достъпността на културното наследство на държавите, включително в национален и международен контекст, допринася за икономическия растеж и създаването на нови работни места, както и за създаването на единен цифров пазар чрез увеличаване на предлагането на нови и иновативни онлайн продукти и услуги.

1. ДИГИТАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО, МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И КУЛТУРАТА, ФИНЛАНДИЯ

Министерството на образованието и културата (МОК) на Финландия отговаря за развитието на политиките в областта на образованието, науката, културата, спорта и младежта, както и за международното сътрудничество в тези области. Инициативата за

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

дигитално културно наследство на МОК предвижда дигитализиране на културното наследство и дългосрочно съхранение на материални и информационни ресурси, както и насърчава сътрудничеството и експертизата на архивите, библиотеките и музеите във Финландия. Тя включва две услуги, финансирани от Министерството:

- Националната библиотека на Финландия поддържа услугата Finna, която обединява дигиталните материали и услугите на няколко архива, библиотеки и музеи.

Финландските архиви, библиотеки и музеи могат да предоставят своите материали и услуги, включени в националната услуга за търсене Finna.fi или да създават свои собствени интерфейси на Finna или онлайн библиотеки. Услугата се използва от над 300 организации. Finna спомага за предоставянето на цифровите масиви от данни на архиви, библиотеки и музеи на широката общественост, а услугата Cultural Heritage DP се използва, за да се гарантира тяхното цифрово съхранение.

- Уебсайтът за цифрово културно наследство Digime.fi служи като основен информационен канал за инициативата за дигитално културно наследство.

Уебсайтът съдържа най-новата информация за всички текущи новини и събития в областта на дигиталното културно наследство и за съвместните усилия между архиви, библиотеки и музеи. Уебсайтът е проектиран да служи като център за всяка взаимосвързана услуга, инициатива и проект за дигитално културно наследство. Целта на уебсайта Digime.fi е да предостави на широката общественост достъп до данни за дигитално културно наследство и свързаните с тях информационни ресурси, услуги и опит.

Съдържанието на уебсайта се създава и поддържа от мрежа, която се координира от Националната библиотека на Финландия. Мрежата включва Министерството на образованието и културата, CSC – IT център за наука, Националния архив на Финландия, Финландската агенция за наследство, Националния аудиовизуален институт (KAVI) и различни други архиви. Основно съдържание:

- Архиви

Архивът на Финландското литературно дружество (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkisto, SKS) събира, съхранява и предоставя материали от областта на финландската литература и културна история, както и материали, свързани с традицията. Архивът на Шведското литературно общество (Svenska litteratursällskapetets arkiv, SLS) съхранява материали, които се фокусират върху финландско-шведската култура и културно наследство.

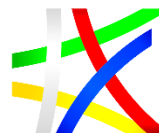
- Националният аудиовизуален институт

Националният аудиовизуален институт (KAVI) съхранява финландското аудиовизуално културно наследство: филми, телевизионни и радио програми. KAVI предлага своите цифрови материали и набор от данни за използване в услугата Finna.fi чрез своя персонализиран интерфейс. Филмографски подробности за филми, пуснати във Финландия, представляват основното съдържание на услугата. Finna също така съдържа снимки и филмови клипове от финландски филми, както и цели късометражни филми и новинарски хроники. Материалите са свободно достъпни за гледане онлайн. Филмите, съхранявани от института, могат да се наемат за кинопрожекции.

Програмният поток на ключови радио и телевизионни канали в тяхната цялост, както и извадки от около 100 канала са записани в базата данни Ritva на архива на радиото и телевизията. Програмите могат да се предават на специални компютърни станции в института и в няколко библиотеки.

- Библиотеки

Финландските библиотеки са дигитализирали материали, които включват списания, книги, снимки, карти и аудиозаписи. Услугата digi.kirjastot.fi, поддържана от обществените библиотеки, се фокусира особено върху предоставянето на местни материали за бесплатно ползване. Всички произведения, които са публикувани през или преди 1929 г. и са дигитализирани от Националната библиотека на Финландия, са достъпни бесплатно на digi.kansalliskirjasto.fi. Общо около 18,5 милиона страници от вестници и списания са дигитализирани, от които около 41% от вестникарските материали и 49% от съдържанието на списанията се предоставят за бесплатно ползване.

Цифровите материали, предоставени от различни библиотеки, са достъпни чрез услугата Finna.

Финландската национална библиография Fennica съдържа информация за всички финландски книги, публикувани от 1488 г. насам, всеки вестник от 1771 г. насам, периодични публикации, карти, ноти и аудиовизуални и цифрови материали. Финландската национална дискография Viola съдържа информация за местни записи и нотни листове, както и различни индивидуални произведения и песни.

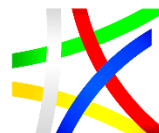
Услугата Elektra съдържа над 36 000 финландски научни статии. Материалите могат да бъдат достъпни във финландските обществени библиотеки, университети за приложни науки, повечето университети, както и в други организации, които са закупили лиценз.

Melinda е среда за сътрудничество за дейности по национална каталогизация, както и национално хранилище на метаданни, което се използва за събиране на библиотечни материали. Участващите библиотеки могат да използват съвместното хранилище, за да каталогизират своите материали и по този начин да позволят по-нататъшното използване на тази информация. Крайната цел на услугата е всяко произведение или набор от данни да бъде включено в хранилището от данни само веднъж и по този начин да се намали честотата на припокриване на работата.

Услугата Finto.fi е отворена платформа за публикуване и използване на онтологии и речници. Тя служи като „обслужване на едно гише“ за достъп до редица общи речници и речници и онтологии от различни области. Освен тематични речници, услугата включва различни информационни регистри и класификации.

- Музеи

Финландската агенция за наследство събира, управлява и представя националното културно наследство и съхранява, създава и разпространява информация. Финландската национална галерия, Националният музей на Финландия и Финландският природонаучен музей LUOMUS са национални музеи, които ръководят музеите, които работят под тяхна егида. Разпределението на отговорността за професионалната работа

по опазване, особено в случая на културно-исторически музеи, се координира от мрежата за сътрудничество в придобиванията, документирането и събирането ТАКО.

Според музейната статистика за 2016 г. колекциите на около 300 музеи включват над 50 милиона предмета. Тези колекции съдържат 5,5 милиона артефакти на културното наследство, от които 45% включват описателни метаданни, а 26% са дигитализирани. Художествените колекции, които се съхраняват в музеите, включват над 400 000 произведения на изкуството. От тях 90% са с описателни метаданни, а 72% са дигитализирани. Фотографските колекции съдържат общо почти 22,8 милиона снимки, от които 16% са предоставени с описателни метаданни, а 13% са дигитализирани. Финландските музеи съхраняват 38 000 обекта от аудиовизуален материал, от които 41% включват описателни метаданни и 45% са дигитализирани. Музеите също така разполагат с колекции за естествени науки, които включват общо 21,7 милиона обекта. От тях 3,6% са предоставени с описателни метаданни, а 0,8% са дигитализирани.

Услугата Finna.fi съдържа над един милион дигитални обекта от музеи. Снимките съставляват по-голямата част от базата данни, достъпни онлайн, като дигитализираните артефакти са втората по големина група.

Най-големият единичен набор от данни е регистърът за археологически обекти, който съхранява информация и за застроена среда, обекти на световното наследство и археологически проекти.

- **Еурореана**

Еурореана е услуга, която предоставя достъп до дигиталното културно наследство, събрано от европейски архиви, библиотеки и музеи. Националната библиотека на Финландия действа като национален координатор за Еурореана и прехвърля материали от финландски архиви, библиотеки и музеи към услугата.

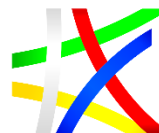
Източници:

<https://okm.fi/en/digital-cultural-heritage>

https://www.finna.fi/Content/moreabout_finna

----- www.eufunds.bg -----

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

<https://www.digime.fi/en/>

2. ДИГИТАЛНАТА СТРАТЕГИЯ НА МУЗЕЯ В АМСТЕРДАМ (RIJKSMUSEUM), НИДЕРЛАНДИЯ

Държавният музей на Амстердам (Rijksmuseum) е художествен музей в Амстердам, Нидерландия и един от двадесетте най-посещавани музеи в света. Музеят е основан през 1800 г. в Хага от Луи Бонапарт. През 1808 г. е преместен в Амстердам. Оттогава са събрани над 1 000 000 физически предмета, докато днес музеят притежава най-добрата колекция от холандски шедьоври в света, включително дело на майстори от седемнадесети век като Рембранд ван Рейн и Йоханес Вермер.

През 2004 г. в музея са обособени два допълнителни отдела – „Консервация“ и отдел „Регистрация и документация“, който по-късно е преименуван на „Информация за колекцията“. Този конкретен отдел е отговорен за създаването на единна система за управление на цялата информация, свързана с музея. Една от целите е да се регистрира и дигитализира колекцията с възможно най-високо качество.

През 2012 г. Rijksmuseum е един от първите музеи в света, който прави колекцията си достъпна за всички чрез уебсайта Rijksstudio. В момента посетителите на уебсайта могат да разгледат изображенията отблизо в детайли, които разкриват използваните материали или техники. За всяко произведение на изкуството се посочва информация дали то е изложено в момента, местоположението му и предложени маршрути до него. Предоставя се информация относно материала и техниката, които са използвани (физически характеристики, материал, измервания), автора и други. Общият брой на обектите в Rijksstudio се е увеличил от 380 000 през 2018 г. на 698 393 през 2023 г.

Музеят използва цифровите технологии по различен начин, като прави цялата си дигитализирана колекция достъпна онлайн, с възможно най-високо качество, безплатно и без никакви ограничения. През 2013 г. Националният музей предлага първото си мобилно приложение, като целта е потребителят да може да се наслаждава на

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

колекцията по всяко време и място и не непременно във физическото пространство на музея. Безплатното приложение Rijksmuseum предоставя основно три услуги – закупуване на билети, безплатни мултимедийни обиколки и маршрути в музея и преглед на онлайн колекцията.

В края на 2021 г. музеят и Dell Technologies подписват споразумение с обща мисия да направят изкуството и историята достъпни за всички, като работят заедно за по-нататъшното дигитализиране, съхраняване и представяне на колекцията. Основната цел е дигитализиране на цялата колекция от 1,1 милиона произведения на изкуството, включително най-обширната колекция на Рембранд в света. Изображенията ще бъдат предоставени чрез Rijksstudio и приложението Rijksmuseum. Всеки, където и да се намира по света, може да разглежда, изтегля и споделя цялата дигитализирана колекция на музея във висока резолюция. За да реализира тази амбиция, музеят ще използва различни решения за съхранение, виртуализация и сървъри, както и ще доставя лаптопи, настолни компютри и монитори на Dell Technologies на своя персонал.

Технологичният партньор на музея играе важна роля и в Operation Night Watch – най-големият изследователски и реставрационен проект, посветен на най-известния шедьовър на Рембранд „Нощна стража“. Сканиранията и снимките, които са направени на всеки квадратен милиметър от картината, се съхраняват и обработват с помощта на изкуствен интелект и технология за машинно обучение, предоставяйки на реставраторите повече информация за метода на работа на Рембранд и боята, която той е използвал. Тази технология също така позволява да се предложи на обществеността възможността да проследи процеса на реставрация на живо и да увеличи мащаба на всеки детайл от Нощната стража.

Източник: <https://www.rijksmuseum.nl>

3. ECULTURE – ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО (ECULTURE - CULTURAL HERITAGE DIGITIZATION), МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА И МЕДИИТЕ, РЕПУБЛИКА ХЪРВАТИЯ

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

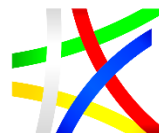
Министерството на културата и медиите (МКМ) на Република Хърватия е централен държавен административен орган, който отговаря за дейностите в областта на културата, свързани с развитието и насърчаването на културата, културното и художествено творчество, културния живот и културното дейности. Със своята програма за цифровизация на културното наследство, МКМ допринася за развитието на силна и ефективна система за икономическо управление, определена от стратегията „Европа 2020“. Освен това Министерството има специална роля в популяризирането и насърчаването на културните институции да създават цифрово съдържание и услуги, чрез които хърватското културно наследство циркулира свободно в рамките на европейския цифров пазар.

Бенефициент по проекта „eCulture – дигитализация на културното наследство“ е Министерството на културата с партньори Националният архив, Хърватското радио и телевизия, Музеят на изкуствата и занаятите и Националната и университетска библиотека в Загреб. Общата стойност на проекта е приблизително 5 599 263 евро, от които 85% са съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие и 15% от собствените ресурси на държавата. Изпълнението е реализирано в периода 2019 – 2022 г.

Основната цел на проекта е да осигури безопасно съхранение на културното съдържание чрез изграждане на информационна система за създаване на цифрово съдържание и достъпност на съдържанието на културното наследство за всички заинтересовани страни. Проектът включва създаването на национална система, която позволява интегрирано търсене и достъп до цифровото културно наследство, агрегиране на метаданни и оперативна съвместимост на системи, използвани в определени индустрии, както и дългосрочно съхранение. Системата от информационни и комуникационни технологии (ИКТ) се основава на международните норми и насоки за добри практики в областта на организацията, управлението, постоянното съхранение и използването на цифрово съдържание.

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

В рамките на ИКТ системата са разработени три електронни услуги, които да повишат нивото на използване на услугите на електронното правителство от гражданите. Електронните услуги са както следва:

- Услуга за достъп и преглед на дигитализирано културно съдържание, предназначено за граждани, учени, студенти, предприятия, музеи, библиотеки и общността на архивите
- Услуга за постоянно съхранение на цифрово и дигитализирано културно съдържание в централното хранилище, предназначено за общността на музеите, библиотеките и архивите
- Кандидатстване и договаряне на услуги за отпускане на средства от Министерството на културата и медиите

Проектът допринася за ускоряване на процеса на цифровизация на културното наследство, включително цифровото съхранение, улеснявайки достъпа до съдържанието и онлайн достъпността на услугите, свързани с цифровото културно наследство, в съответствие със стратегическата рамка на ЕС.

Източници:

https://www.ey.com/en_hr/consulting/how-digitization-can-help-to-preserve-the-cultural-heritage-

<https://ekultura.hr/en/news/>

4. ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО, НАЦИОНАЛЕН АРХИВ НА РЕПУБЛИКА ЕСТОНИЯ

Националният архив на Естония е центърът на архивната администрация в Естония и има свои отдели в Талин, Тарту, Раквере и Валга. Националният архив събира и съхранява записи, документиращи историята, културата и националността.

Колекциите на Националния архив включват: около 10 милиона записа (най-старият от които е от 1240 г.), около 34 милиона цифрови изображения онлайн (около 5% от колекциите), около 12 000 филма онлайн (най-старият от които е от 1908 г.), около

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

770 000 снимки онлайн (по-стари от 19-ти век) и над 150 000 карти (най-старите от първата половина на 17-ти век).

Една от най-важните задачи, свързани с развитието на Националния архив, е да развие и внедри дигиталните архиви в пълния им потенциал. Националният архив използва стратегия за миграция за дългосрочно съхранение на записи. Описанието на цифровите записи или метаданните имат важна роля. Всички цифрови записи, съхранявани в Националния архив, са описани подробно, така че да могат да бъдат намирани и управлявани лесно. Цифровите записи се съхраняват физически едновременно на различни места в онлайн дисков масив и на магнитни ленти.

Цифровият архив на Националния архив е разработен като модулен, което позволява отделна подмяна на модули (поглъщане на цифрови записи, физическо съхранение, управление на описания, достъп), което гарантира дългосрочната използваемост на цялата система. Универсалният архивен модул (UAM) е софтуер, създаден за подготовка и трансфер на цифрови документи, извлечени от системи за управление на електронни записи.

През 2010–2013 г. Националният архив е включен заедно с Естонския съвет за културно наследство като водещ партньор, Естонския морски музей и Шведския морски музей в международния проект SHIPWHER, финансиран от Програмата за централна Балтика на Европейския съюз. Националният архив е отговорен за търсенето на архивни записи, отнасящи се до корабкрушения във водите на Естония, в естонските архиви, както и в архивите в чужбина (Германия, Холандия, Швеция) и въвежда събраните данни в регистъра на корабкрушенията. В рамките на проекта над 110 000 изображения на източници, свързани с морската история и корабкрушения, са дигитализирани и достъпни чрез колекцията от дигитализирани архивни записи Saaga, която е свързана с регистъра.

През 2011 г. Националният архив и партньорите от Швеция и Исландия участват в съвместния проект APIS (Достъп до публична информация) съвместно с Естонските бизнес архиви. Проектът се фокусира върху достъпа до записи в архивите и е финансиран от шведската организация за иновации VINNOVA от програма за услуги за

електронно управление, ориентирани към гражданите. Дейностите по този проект обхващат и подготовката за продължение на проект, осъществен през 2012–2014 г., наречен YEAN (You! Enhance Access to History). YEAN се концентрира върху принципите на краудсорсинга в архивите.

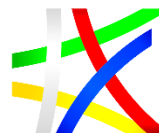
Националният архив на Естония участва от 2014 г. до 2018 г. в проекта „Общността като възможност – креативна мрежа на архивите и потребителите“ (накратко СО:ОР), съфинансиран от Програма „Творческа Европа“ на Европейския съюз. В проекта участват 17 институции от 11 европейски държави.

Държавните културни институции разполагат с общо над 900 милиона обекта на наследство, които са от значение за естонската култура. Към днешна дата около една десета от тях са дигитализирани. Дигитализацията е един от най-добрите и в някои случаи единственият начин да се гарантира, че наследството е запазено по най-подходящия начин и е достъпно за възможно най-много хора.

Министерството на културата на Естония изготвя план за действие за цифровизацията на културното наследство за периода 2018–2023 г. Целта на плана за действие е една трета от културното наследство, съхранявано в техните културни институции, да стане цифрово достъпно до 2023 г. и да се надгради инфраструктурата за съхранение на информация в културните институции.

Планът за действие се фокусира до голяма степен върху културното наследство от 1900 г. до 1940 г. Документи, публикации, снимки, филми и предмети се дигитализират. Целта е да се направи ключов подбор по отношение на културното наследство, а не да се дигитализира цялото културно наследство.

Целта на плана за действие е да стане цифрово достъпно до 2023 г.: 3% от документалното наследство, 32% от артефактите, 60% от филмовото и фотографското наследство, 28% от печатното наследство, около 33% от цялото естонско културно наследство. Общата стойност на проекта е 9,02 милиона евро, от които 8,19 милиона евро са планирани инвестиции от структурните фондове на Европейския съюз.

Съгласно плана за действие Националният архив координира дигитализацията на документално, филмово и фотографско наследство.

- Дигитализация на документално наследство

Първият проект за дигитализация, озаглавен „Нека останем естонци, но нека станем и европейци (1860–1920)“ е с продължителност от февруари 2019 г. до декември 2020 г. и обхваща дигитализиране на 2,7 милиона кадъра.

През 2021 г. стартира вторият проект за дигитализация, озаглавен „Свободна нация в свободна страна (1920–1940)“ и продължава до декември 2022 г. Проектът обхваща 2,7 милиона кадъра на документално наследство. Сред колекциите на други културни институции има дигитализирани колекции от фолклор, лични архиви и биографичен лексикон на Литературния музей, записи на училища и градска управа на градския архив на Талин, колекции от медицинска наука и кореспонденция на Музея на университета в Тарту и др.

Дигитализираните колекции са включени в Saaga (Национален архив на Естония), MuIS (Обществен портал на естонските музеи), Kivike (Естонски литературен музей), DSpace (Университет на Тарту) и в информационната система на Естонския педагогически архив и музей (Талински университет).

Третият проект за дигитализация, озаглавен „Архивът на университета в Тарту през 1918–1944 г.“, обхваща 1,2 милиона кадъра, което включва дигитализация на личните файлове на студенти и академици.

- Дигитализация на филмовото наследство

Филмовият архив на Националния архив на Естония изпълнява два проекта за дигитализация, свързани с филми, между 2020 и 2023 г.

Първият проект включва 120 часа 35-милиметрови черно-бели кинохроники, направени в периода 1940–1967 г. Във фондовете на Филмотеката се съхраняват около 275 часа кинохроника. Тези филми отразяват живота и хората от 20-ти век и принадлежат към най-активно използваната част от аудиовизуалната колекция на архива. Селекцията за цифровизацията обхваща пика на производството на естонски

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

кинохроники през 50-те и 60-те години на миналия век, когато студиото Tallinnfilm произвежда около 50 кинохроники годишно. Голямото разнообразие от теми включва културни събития, спортни състезания, лични истории, селска и градска среда, индустриален пейзаж и др. Кинохрониките също предават местните традиции и играят важна роля в изучаването на историята на институциите и местните райони, обогатяват музейните изложби и учебните програми и ускоряват използването на аудиовизуалното наследство във филмовата и медийната индустрия.

Вторият проект включва 125 часа 35-милиметрови черно-бели разкази, документални филми и кинохроники на Tallinnfilm, заснети между 1940 г. и 1993 г. Селекцията включва близо 400 филма, включително 70 часа документални филми, 33 часа разкази и 22 часа кинохроники. Фокусът на проекта е естонското документално наследство – черно-белите документални филми на Tallinnfilm, от които приблизително 15% са дигитализирани във Full HD резолюция.

Дигитализацията на филмовото наследство е сложен процес, включващ няколко дейности и специалисти. Подготвителната работа във Филмовия архив продължава почти 2,5 години, когато са подготвени за дигитализация повече от 1800 филмови ролки. Общо 400 000 метра филм (т.е. 21 милиона отделни кадъра) са дигитализирани и са създадени 2528 копия за достъп и онлайн.

- Дигитализация на фотографското наследство

Филмовият архив на Националния архив на Естония изпълнява два проекта за дигитализация на снимки. Първият включва 35 000 негатива на стъклени плочи и 65 000 негатива на филми от 1900 г. до 1960 г. Проектът продължава от 2020 г. до 2022 г. и обединява 22 културни институции в Естония. Той е изключително обемен, съдържа записи на личности, места, събития и дейности в Естония през първата половина на 20-ти век.

Колекцията от снимки на историята на изкуството на Университета в Тарту представя публично архитектурните паметници, унищожени или повредени през Втората световна война. Фотонегативите на естонските строителни паметници отразяват детайли, обекти на проучвания, опис и реставрация на строителни паметници,

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

както и археологически проучвания. Дигитализацията на фотонегативите е деликатен процес, който изисква професионална грижа както на етапа на подготовка, така и на етапа на дигитализация. Целта на дигитализацията според световните стандарти е негативите да не се изнасят извън хранилищата за нова дигитализация.

Вторият проект за дигитализация на фотографско наследство обхваща дигитализация на 62 000 негатива от стъклени плочи и 5 000 филмови негатива от колекциите на осем културни институции в Естония.

Източник: <https://www.ra.ee/en/national-archives/about-us/>

5. ДИГИТАЛНА БИБЛИОТЕКА (DEUTSCHE DIGITALE BIBLIOTHEK), ФЕДЕРАЛНА РЕПУБЛИКА ГЕРМАНИЯ

Deutsche Digitale Bibliothek (DDB) е виртуална библиотека, създадена през 2009 г., която свързва 30 000 културни и изследователски институции и има за цел да ги направи свободно достъпни за обществеността чрез обща платформа. Дигиталната библиотека е съвместен проект на германското федерално правителство, федералните провинции и общинските власти, които я насърчават и финансират.

През 2012 г. дигиталната библиотека стартира със своята бета версия и първоначално съдържа 5,6 милиона обекта, съответно и препратки към обекти. Това е последвано от стартирането на пълната версия през 2014 г. Към май 2021 г. в проекта участват около 500 предоставящи данни културни институции и съдържа над 37 милиона обекта.

Същинската дигитализация на обектите се извършва в музеи, библиотеки, архиви, институции за опазване на исторически паметници и научни институции.

Чрез подпортали със специфично за сектора търсене и показване на обекти, DDB показва архивни и вестникарски данни. Проектът „Archivportal-D“, финансиран от Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG – Германска изследователска фондация), се

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

появява през 2014 г., както и „Deutsches Zeitungsportal“ („Портал за немски вестник“) през 2021 г., също финансиран от DFG.

В Archivportal-D, разположен в Landesarchiv Baden-Württemberg (Държавен архив на Баден-Вюртемберг), обектите от архивите са достъпни по по-специфичен и подробен начин. Освен това от 2020 г. съществува тематичен портал за Ваймарската република, в който могат да се изследват архивни материали за тази епоха.

Zeitungsportal дава възможност за достъп до исторически вестници с търсене в пълен текст, алтернативни записи за търсене по дата на публикуване или заглавие на вестник и преглед на пълен текст, интегриран в портала, наред с други неща. По този начин порталът прави разнообразната историческа вестникарска среда достъпна централизирано и по удобен за потребителя начин.

Цифровите фондове на библиотеки, музеи и архиви дават възможност за разлистване на стари ръкописи, разглеждане на богато украсени подвързии от всички страни като 3D обекти, изследване на изображения чрез увеличаване на мащаба и виртуални изложби. През 2019 г. DDB стартира услугата „DDBstudio“, която дава възможност на всички регистрирани в DDB културни институции да организират и представят безплатно свои собствени виртуални изложби. По този начин са създадени над сто изложби, изключително разнообразни и вълнуващи по своята тематика.

Deutsche Digitale Bibliothek е акредитиран агрегатор за Europeana, активен от 2012 г. DDB доставя пакети от метаданни и обекти от германски културни институции на Europeana, така че те да станат видими и в европейски контекст. Целта е да предложи на всеки неограничен достъп до културното и научното наследство на Германия, което включва достъп до милиони книги, архивирани елементи, изображения, скулптури, музикални произведения и други звукови документи, както и филми и партитури от цяла Германия. За тази цел дигиталната библиотека си сътрудничи със стотици културни и научни институции – архиви, библиотеки, музеи, институции за опазване на исторически паметници и изследователски институции – чиито фондове и колекции се правят видими онлайн от DDB.

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Една от целите на дигиталната библиотека е да направи културното наследство достъпно за образование, изследване или просто за удоволствие. Друга цел е да се свържат дигиталните предложения на германските културни и образователни институции помежду си и по този начин да се създаде централно цифрово място за културно наследство.

Източник: <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/content/ueber-uns?lang=en>

6. НАЦИОНАЛЕН АРХИВ НА ДОКТОРСКИТЕ ДИСЕРТАЦИИ (NARhD), ГЪРЦИЯ

Националният център за документи, който се контролира от Министерството на цифровото управление, е компетентният орган за разработването и поддържането на Националния архив на докторските дисертации, създаден през 1985 г. NARhD събира в цифрова форма докторски дисертации, присъдени от институции за висше образование в Гърция, както и докторски дисертации, присъдени на гръцки учени от чуждестранни висши учебни заведения и сертифицирани от Hellenic NARIC (Национален информационен център за академично признаване).

Технологичното надграждане на NARhD се изпълнява в рамките на „Национална научноизследователска информационно-технологична система: Инфраструктура за агрегиране, документиране и разпространение на цифрово съдържание, осигуряваща оперативна съвместимост, дългосрочно съхранение и отворен достъп“ по Оперативна програма „Реформа в публичния сектор“ (НСРОР 2014-2020) и е съфинансирано от Европейския фонд за регионално развитие и национални ресурси.

Същността на NARhD, включваща подаването и разпространението на докторски дисертации по напълно цифров начин, е в съответствие с международните добри практики и тенденцията за цифровизация на научната инфраструктура. Секретариатите на училищата/департаментите на гръцките академични институции и Hellenic NARIC използват напълно дигитализираната система за управление на докторантура, а притежателите на докторска степен вече не се налага да изпращат своята дисертация на хартия до Националния център за документация. Тези подобрения водят до намаляване

на бюрократията и тежестта на управлението, спестявайки време, тъй като всички действия вече се извършват по електронен път. Освен това процесът на изпращане на дисертации е опростен и ускорен. В същото време се подобрява качеството и пълнотата на Националния архив на докторските дисертации.

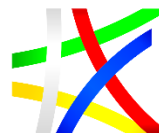
Дигиталното хранилище предоставя както на гости, така и на регистрирани потребители редица услуги: просто и разширено търсене на докторска дисертация през полетата на библиографските записи, навигация въз основа на определени полета на библиографските записи (научна област, образователна институция, година на награда, автор, държава, език) и преглед на цифров файл на докторска дисертация само за четене. Регистрираните потребители могат да изтеглят цифров файл на докторска дисертация.

Съхраняването на докторски дисертации е хармонизирано с цифровизацията на науката и възприемането на свободен достъп до публикации и резултати от изследвания. Всички докторски дисертации са достъпни централизирано, валидно, надеждно и цифрово за докторанти, притежатели на докторска степен, както за изследователската, така и за научната общност и всеки друг. Резултатите от оригиналното изследване на високо ниво са по-достъпни. Постигат се както видимостта, така и разпространението на изследователската дейност. Всяка регистрирана дисертация придобива постоянен URL адрес, независимо от софтуерната система и/или хранилището. Прозрачността на научните изследвания е максимална. Избягва се плагиатството и репликацията.

NAPhD се състои от три различни информационни системи: Цифрово хранилище, Система за управление на PhD и Helpdesk. Цифровизацията, използването на данни и цифрови технологии, както и взаимното свързване, което води до нови дейности или промени в съществуващи такива, е в основата на технологичните надстройки на всички системи. Добавени са ориентирани към потребителя функционалности, които подобряват интерактивността и допринасят за по-ефективно търсене и навигация в съдържанието. На началната страница на цифровото хранилище (www.didaktorika.gr) се показват статистически данни за използването на инфраструктурата (докторски дисертации, регистрирани потребители, прегледи, онлайн четене, изтегляния). Налична е и статистика за всяка докторска дисертация.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Националният център за документация на Гърция, като национален орган на Гръцката статистическа система, използва данните от NAPhD за годишна база на националната статистика за притежателите на докторска степен от гръцките университети.

Една от мисиите на Националният център за документация е събирането, документирането, запазването и разпространението на научно съдържание и култура. С отворен достъп до едно търсене на съдържание и цифрови услуги, достъпни за научната и изследователска общност се насърчава цифровата трансформация на нови знания. В сътрудничество с реномирани органи Националният център за документация подчертава, обогатява, свързва и предлага на обществото научни и културни материали и данни за творческа повторна употреба и нова употреба. Разработвайки технологична инфраструктура, софтуер и услуги, той подкрепя дигитализацията на изследователски и научни органи, библиотеки, архиви, музеи. Чрез установяване на добри практики, единна документация и стандарти за оперативна съвместимост, отговарящи на международните стандарти, центърът за документация гарантира качеството и дългосрочната наличност на цифрово съдържание.

Днес повече от 45 000 докторски дисертации са налични в дигиталното хранилище като уникален запас от гръцка научна продукция и знания с авангардна изследователска дейност. През 2019 и 2020 г. са подадени 2869 нови докторски дисертации. През същия период са направени над 2 700 000 онлайн посещения.

Гърция получи специално споменаване в доклада на Европейската комисия „Културно наследство: цифровизация, онлайн достъпност и дигитално съхранение“, публикуван на 12 юни 2019 г., като пример за най-добри практики за 2015-2017 г., по отношение на Националния архив на докторските дисертации, заедно с услугата за електронно публикуване на Националния център за документи за електронни публикации с отворен достъп.

Източници:

<https://www.ekt.gr/>

<https://www.didaktorika.gr/eadd/?locale=en>

----- www.eufunds.bg -----

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

7. ДИГИТАЛЕН ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТЪР НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО И ДИГИТАЛНА БИБЛИОТЕКА, ЧЕШКА РЕПУБЛИКА

Дигиталния регистър на Чешката република, който се управлява от Националния институт за наследство, е специализиран национален проект, създаден с цел водене на национален регистър на цифровизираните документи. Предназначен е специално за библиотеки или други културни институции, които дигитализират своите колекции.

Стартира през 2009 г. като съвместен проект на Националната библиотека на Чешката република, библиотеката на Академията на науките и компанията INCAD.

Системата е изградена на базата на приложения RII (J2EE) и всички данни се съхраняват в релационна база данни на Oracle. Търсачката Apache SOLR се използва за извличане и сърфиране на потребителски данни. Всички потребителски достъпи се осъществяват чрез уеб приложение. Регистърът за цифровизация може широко да комуникира с различни библиотечни системи, използвани в чешките библиотеки, включително различни работни потоци за цифровизация, библиотечни OPAC или дигиталната библиотека Kramerius.

Основната цел на националния регистър е да се избегне нежелано дублиране, да се даде възможност за споделяне на резултатите от цифровизацията в цялата Чешка република, без да се губи време или пари за сканиране на едни и същи документи. Може да служи на крайните потребители като централна точка за достъп до дигитализирани документи.

Той съдържа голямо количество информация за дигитализирани документи, включително идентификация на оригинални отпечатани документи, собственик и местоположение на цифровата библиотека, където е наличен цифровият документ. Той също така съдържа постоянни идентификатори като ISBN, ISSN, чешки национален библиографски номер и др. Регистърът си сътрудничи с библиотечните каталожни системи и с хранилищата на цифрови документи.

Националната цифрова библиотека е общ термин за дейностите на Националната библиотека на Чешката република, които се фокусират върху цифровизацията и последващи проекти за предоставяне на достъп до съкровищата на националните библиотеки. Най-важните от тези дейности са включени в проект, наречен Създаване на национална цифрова библиотека, който се финансира, наред с други източници, от структурните фондове на Европейския съюз.

Целта на този проект е дигитализиране, дългосрочно съхранение и предоставяне на достъп до по-голямата част от ресурсите на Националната библиотека на Чешката република и Моравската библиотека. С помощта на роботизирани скенери до 2019 г. са дигитализирани над 50 милиона страници или приблизително 300 хиляди тома.

Източници:

<https://www.registrdigitalizace.cz/rdcz/home>

<https://www.en.nkp.cz/digital-library/digital-libraries>

8. KULTURPOOL, ЦЕНТРАЛЕН ПОРТАЛ ЗА ПРЕГЛЕД И ТЪРСЕНЕ НА ЦИФРОВИЗИРАНОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО, РЕПУБЛИКА АВСТРИЯ

Kulturpool е създаден през 2008 г. и се финансира от Отдела за изкуства и култура на Федералното канцлерство на Австрия и Федералното министерство на образованието, науката и изследванията на Австрия. Културното и научното наследство на Европа е важен ресурс за културното развитие в Австрия. Дигитализирането на австрийското културно наследство е важна стъпка в запазването на активите, формиращи идентичността, за бъдещите поколения и предоставянето им за обществен достъп.

Проекти за дигитализация в художествени и културни институции се подкрепят в цялата страна от 2006 г. Освен това има многобройни дейности за дигитализация във федералните провинции и на регионално ниво. Много колекции в цифров вид вече се използват интензивно от населението и институциите.

В правителствената програма за 2020-2024 г. австрийското федерално правителство си е поставило за цел опазването и по-нататъшното развитие на

----- www.eufunds.bg -----

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

културното наследство – фондовете от колекции да бъдат дигитализирани и достъпни, а цифровите технологии да се използват по-добре в областта на институциите за културно наследство.

Освен това, като част от австрийския план за развитие и устойчивост, са приети мерки за разширяване на цифровизацията в изкуството и културата и за насърчаване на цифровата трансформация на сектора на изкуството и културата. Стратегическият проект е мярка за механизма за развитие и устойчивост на Европейския съюз като част от NextGenerationEU и част от Digital Action Plan Austria (DAA) и е вграден в стратегията за изкуство и култура на федералното правителство.

Kulturpool е централният портал за преглед и търсене на цифровизираното културно наследство на Австрия. С помощта на културния портал могат да се търси изчерпателно в музеи, библиотеки и архиви и да се изследват в детайли културните съкровища. Като централна търсачка за австрийски културни съкровища, Kulturpool създава широк достъп до австрийското културно наследство и свързва културата и образованието за обществеността, за учениците, учителите, науката и изследванията. Работата с дигиталното културно наследство е от централно значение за бъдещите стратегии в информационното общество. Важен момент е цялостният достъп до дигитализираните фондове на музеи, библиотеки и архиви.

Целта на проекта Kulturpool, свързана със съдържанието, е да предостави централен портал за преглед и търсене на дигитализирани обекти и каталози на всички австрийски културни институции. Стратегическата цел е по-тясната връзка между културата и образованието, а след инициативата „Future Learning“ – австрийското културно наследство да стане достъпно за широката публика с нови технологии. Целевите групи на културния портал са обществеността, която се интересува от култура, ученици, учители, специалисти от областта на науката и изследванията.

Понастоящем повече от 1 200 000 дигитализирани обекта и артефакти от голямо разнообразие от институции могат да бъдат открити в Kulturpool: включително колекциите Албертина, Художествено-исторически музей Виена, Австрийска национална библиотека, Музей на етнологията, Музей на театъра, Австрийска медийна

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

библиотека, Институт за изследване на истинската история, Природонаучен музей Виена и много други.

Културният портал също така служи като централен доставчик на данни за цифровото австрийско културно наследство за европейската културна база данни Europeana и по този начин има важен принос за разпространението на австрийското културно наследство на европейско ниво. За Europeana Kulturpool в момента дава достъп до повече от 230 000 цифрови обекта от 12 институции и постоянно актуализира и увеличава предоставеното съдържание.

Източници:

<https://www.bmkoes.gv.at/Kunst-und-Kultur/digitalisierung/Digitalisierungsprojekte.html>

<http://www.kulturpool.at/display/kupo/Home>

9. ДИГИТАЛНО ЗАПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДРЕВНА ОЛИМПИЯ (ANCIENT OLYMPIA: COMMON GROUNDS), МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА И СПОРТА, РЕПУБЛИКА ГЪРЦИЯ

Проектът за дигитално запазване и възстановяване на Древна Олимпия се реализира в сътрудничество между гръцкото Министерство на културата и спорта и Microsoft. Той представлява проект за цифрово възраждане, който има за цел да запази и възстанови ценни части от гръцкото минало. С помощта на изкуствен интелект (AI), потребителите могат да изследват Древна Олимпия, както е била в своя разцвет преди повече от 2000 години, с потапящо изживяване, което позволява на феновете на историята, спорта, изкуствата и културата да взаимодействат виртуално със сградите и артефактите от историческо място. Той също позволява на посетителите да пътуват назад във времето до мястото на древните олимпийски игри и да намерят обща основа в ценностите, вдъхновени от древна Олимпия.

Днес в Древна Олимпия все още има 27 големи паметника и много второстепенни. Сред тях е оригиналният Олимпийски стадион, храмовете на Зевс и Хера и работилницата на известния скулптор Фидий. Тези паметници са оцелели хиляди

----- www.eufunds.bg -----

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

години във време на войни, земетресения и модернизация. Те са щателно консервирани и реставрирани от Министерството на културата и спорта на Гърция, но се нуждаят и от дигитално съхранение, за да се гарантира, че всички доказателства за богатата история и гражданските общи ценности, върху които е изграден обектът, се предават на бъдещите поколения.

За дигитализиране на исторически обекти в 3D са използвани както камери на земята, така и дронове, които да направят стотици хиляди изображения. В 3D изживяването сградите са пресъздадени с реалистични детайли, старателно проучени от експертите-археолози на Министерството на културата и спорта на Гърция, за да бъдат възможно най-достоверни спрямо оригиналните си форми. Това включва исторически графики на промените на Древна Олимпия във времето и изображения на артефакти от всеки период.

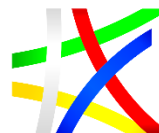
В рамките на проекта е създадено и мобилно приложение, позволяващо богато изживяване с добавена реалност (AR), което вдъхва живот на паметниците в реалния свят. Посетителите на място в Олимпия могат да използват приложението, за да се ориентират из паметниците и да ги видят такива, каквито са били преди повече от 2000 години.

Това, което прави проекта Common Grounds особено въздействащ, е, че всеки има достъп до него – независимо дали е на място в Олимпия, посещава новия Олимпийски музей в Атина или е някъде по света. Дигиталното запазване на Древна Олимпия създава капсула на времето на един от най-важните периоди в историята – оживен по реалистичен, увлекателен начин, който никога преди не е бил възможен.

Източници:

<https://unlocked.microsoft.com/ancient-olympia-common-grounds/>

<https://olympiacommongrounds.gr/explore>

4. Заключение

Реализираното изследване показва интересни и заслужаващи внимание констатации. Сред многото направени в анализа изводи тук ще открием някои, заслужаващи по-специално внимание.

- Представителите на културните организации и народните читалища подкрепят с ентузиазъм идеята за дигитална трансформация в сферата на културата. Според тях това е навременно действие, което би довело до повишаване на обществения интерес към културата, в която по различни причини дигитализацията навлиза с бавни темпове. Повечето културни организации и читалища определят като средно на нивото на своите дигитални умения.
- Като цяло културните организации (в областта на изпълнителските/сценични изкуства, в областта на културното наследство, творческите индустрии и разпространението на творчески продукти) са донякъде информирани относно наличните технологии, които биха могли да бъдат приложими в тяхната ежедневна работа. Малко над 69% от анкетирания споделят такова мнение. Впечатление прави сравнително малкият дял (5,4%) на онези, които не разполагат с подобен тип информация.
- Данните сочат, че и двете изследвани целеви групи използват приоритетно дигитализацията за административна дейност, обработка на данни и архив, както и за привличане на публика и за комуникационни решения.
- Вследствие на пандемията, в сферата на дигитализацията според представителите на двете целеви групи на преден план излизат приоритети, насочени към въвеждане на повече технологии за дистанционна комуникация и онлайн срещи, позволяващи работа от разстояние.
- Повечето културни организации и читалища най-вече виждат ползата от употребата на тези услуги в разширяване на аудиторията и достъпа до култура, по-бърза обработка и създаване на архив с данни и подобро

сътрудничество между различни заинтересовани страни в сферата на културата.

- Извършеното проучване даде възможност да бъдат открити и най-честите проблеми, с които се сблъскват представителите на двете целеви групи. Според преобладаващата част от анкетираните културни организации основният проблем е свързан с липсата на достатъчно финансиране за дигитализация, липса на цялостна политика за дигитална трансформация и липса на отдели или структури в културните институции, свързани с иновациите и дигиталната трансформация.
- Налице е припокриване на отговорите на целевите групи относно проблемите, които възпрепятстват успешното навлизане на дигитализацията в тази важна и значима сфера. Мнозинството от анкетираните дават приоритет на проблемите, свързани с размера на инвестициите, липсата на дигитални умения у служителите и липсата на насърчителни мерки от страна на държавата. Отново е налице една необходимост от инициране на една по-голяма подкрепа от страна на държавните институции, свързани с разработване на управленски и стратегически документи, които да очертаят рамката за даване на тласък на цифровизацията в тази обществена сфера.
- Реализираното изследване показва по недвусмислен начин необходимостта от допълнително обучение, консултиране и подпомагане на експертния състав, с оглед ускоряване на дигитализацията в сферата на културата. Предоставянето на информация за добри практики е посочена като следващата по значимост предпоставка за постигането на по-видими резултати в сферата на дигиталните технологии в сферата на културата, която до този момент значително изостава в това отношение.
- Дигитализацията е важна сфера за съживяването на културата на дадено общество и от тази гледна точка е нужно да се насърчи и подобри процеса по инвестиране на средства в тази посока.

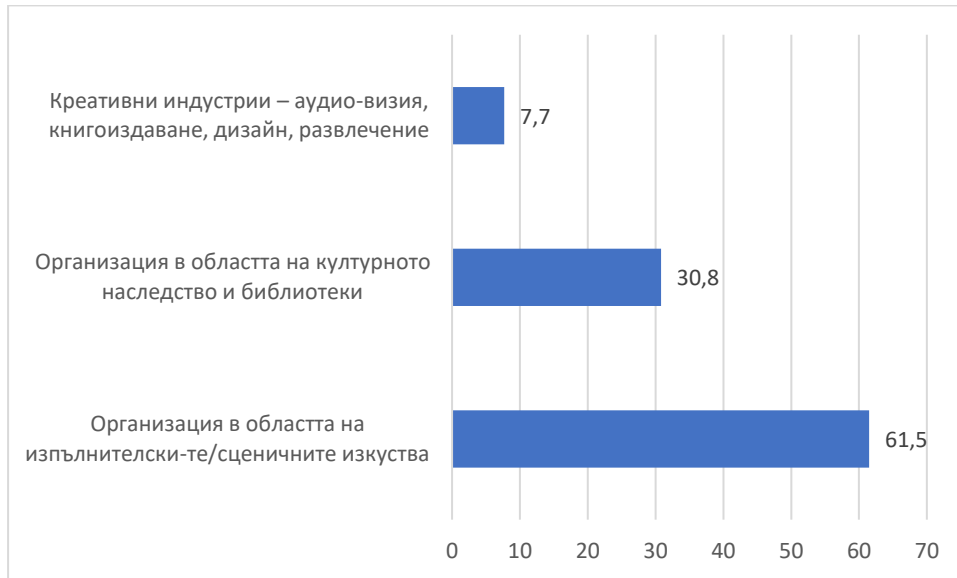
ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1: Социодемографски характеристики на анкетираните представители на културни организации

Представени са следните социодемографски характеристики на анкетираните културни организации:

1. Вид на организацията
2. Форма на собственост
3. Пол на респондента
4. Възраст на респондента
5. Заемана позиция в организацията

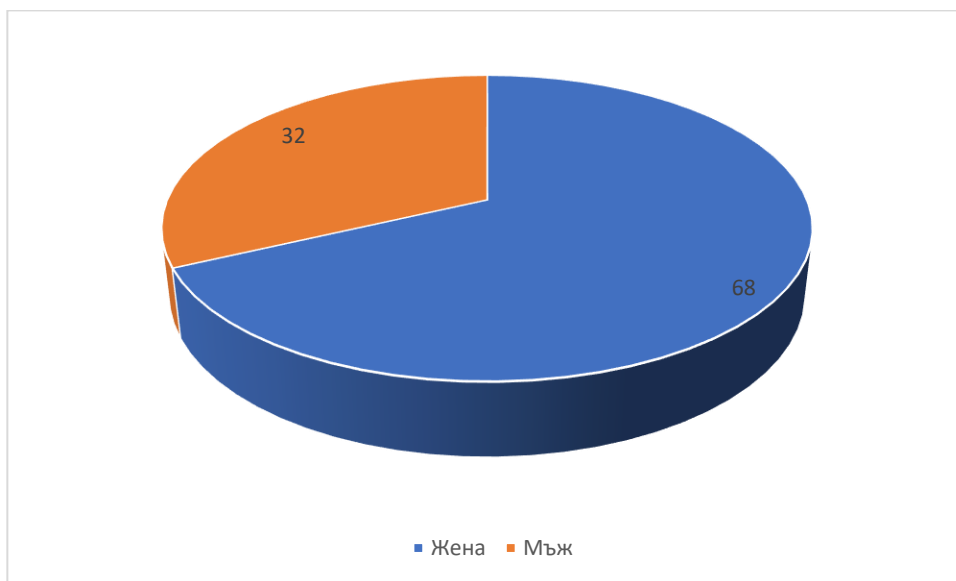
Данните са визуализирани със следващите фигури от номер 3 до номер 7.

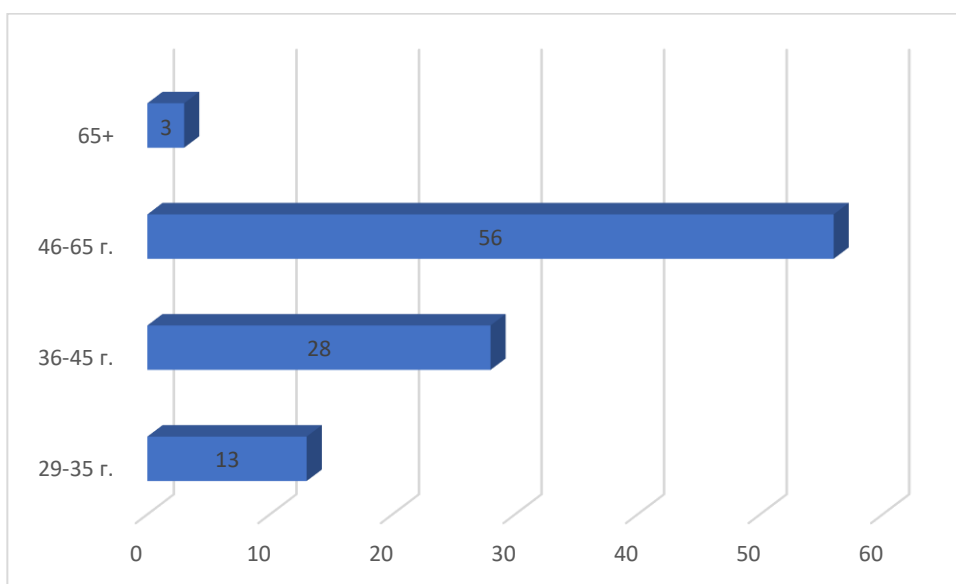
Фигура 3: Вид културна организация (в %)

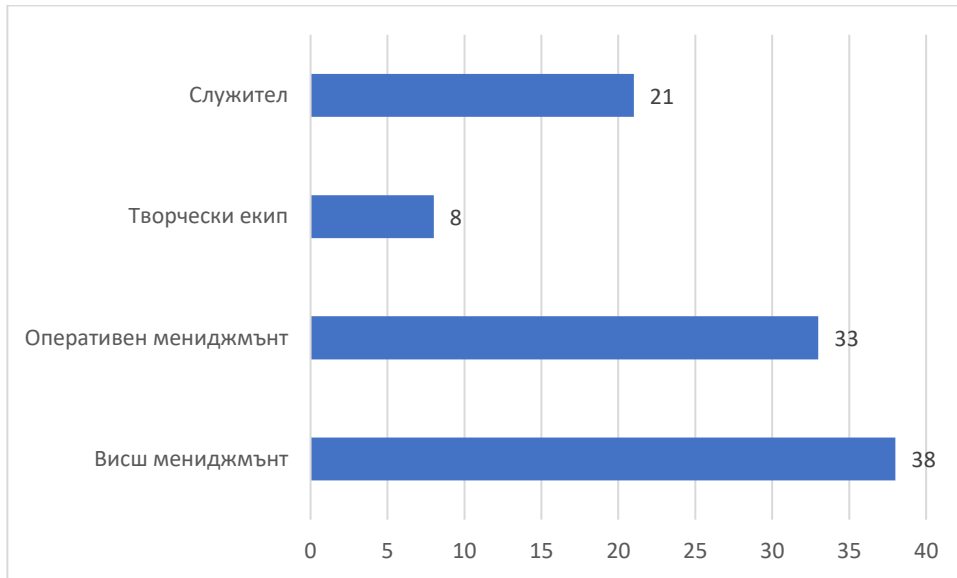
Фигура 4: Форма на собственост (в %)

Фигура 5: Структура на анкетираните лица по пол (в %)

Фигура 6: Структура на анкетираните лица по възраст (в %)

Фигура 7: Заемана позиция в организацията (в %)

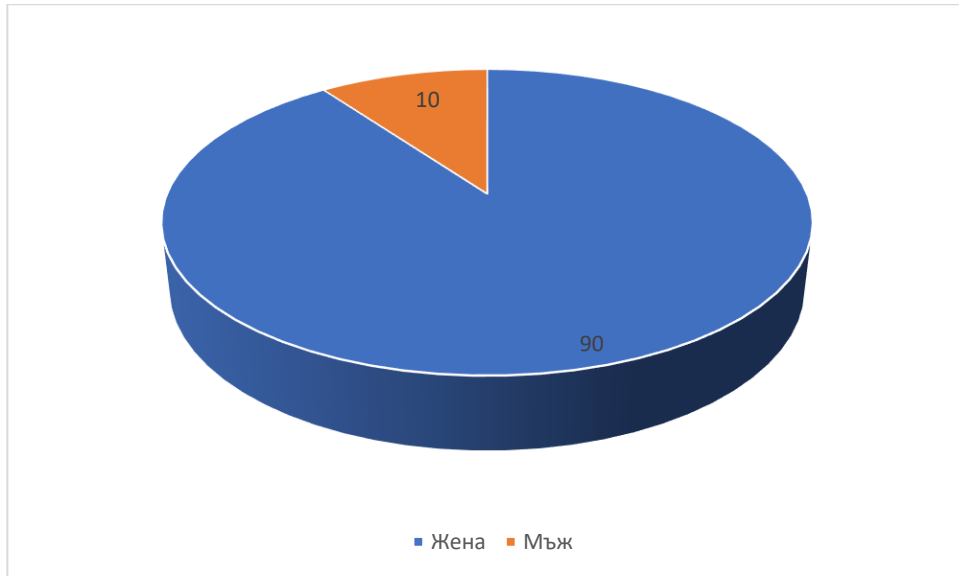

Приложение 2: Социодемографски характеристики на анкетираните представители на народни читалища

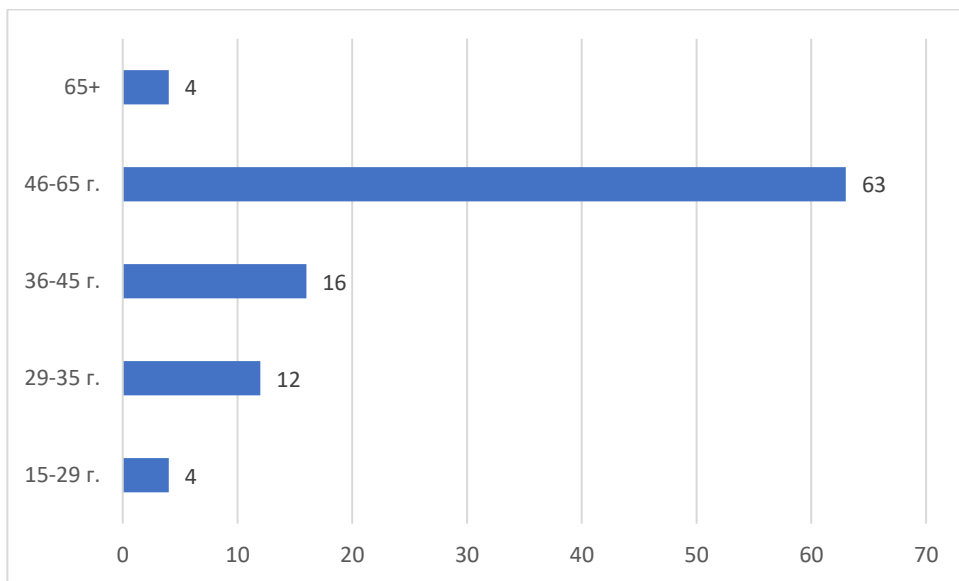
Представени са следните социодемографски характеристики на анкетираните културни организации:

1. Пол на респондента
2. Възраст на респондента
3. Завършена степен на образование
4. Заемана позиция
5. Населено място, в което се намира читалището

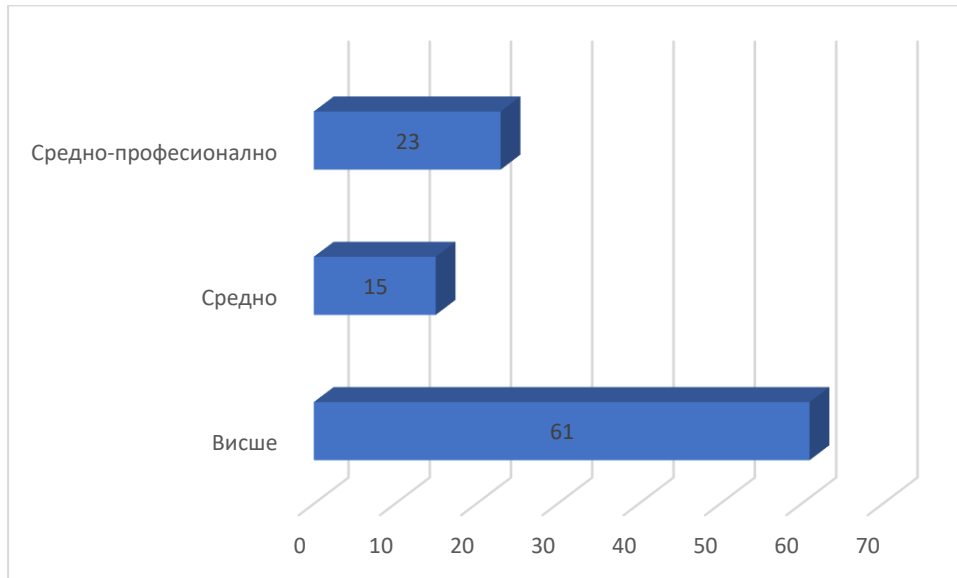
Данните са визуализирани със следващите фигури от номер 8 до номер 12.

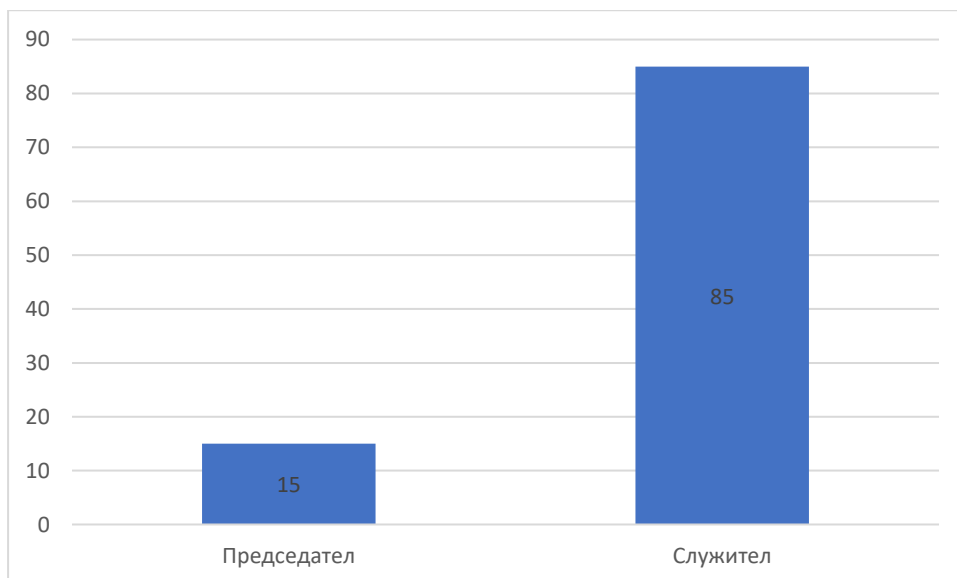
Фигура 8: Структура на анкетираните лица по пол (в %)

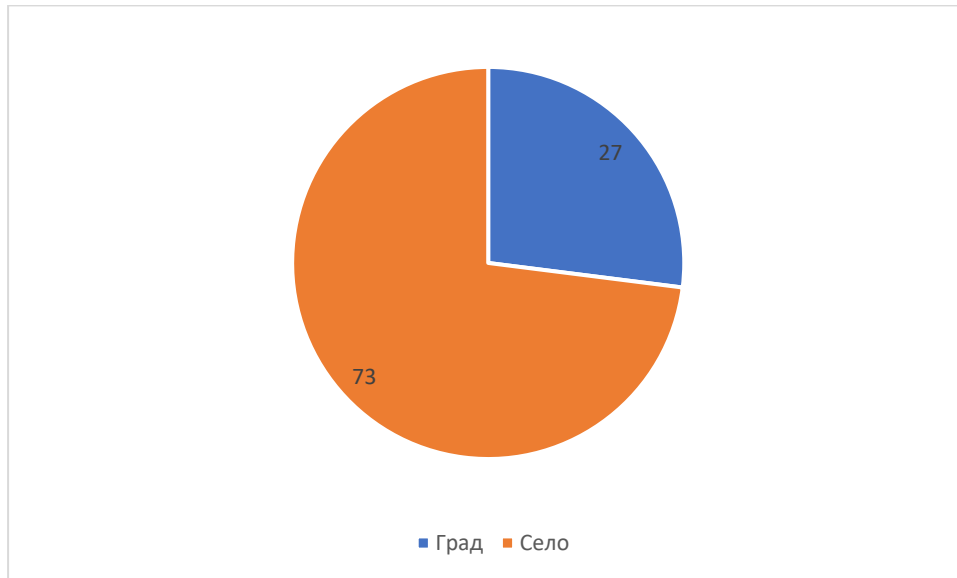
Фигура 9: Структура на анкетираните лица по възраст (в %)

Фигура 10: Структура на анкетираните лица по образование (в %)

Фигура 11: Заемана позиция (в %)

Фигура 12: Населено място, в което се намира читалището (в %)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Приложение 3:
ВЪПРОСНИК
ЗА ПРОУЧВАНЕ НА НИВОТО НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА
ДЕЙНОСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КУЛТУРНИ
ОРГАНИЗАЦИИ**

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ВЪПРОСНИК ЗА ПРОУЧВАНЕ НА НИВОТО НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КУЛТУРНИ ОРГАНИЗАЦИИ

РАЗДЕЛ А: ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

A1: Вашата организация е:

Моля, посочете само един отговор

☐ Организация в
[1] областта на
изпълнителските
/ сценичните
изкуства | ☐ Организация в
[2] областта на
културното
наследство и
библиотеките | ☐ Творчески
[3] индустрии –
аудио-визуални,
книгоиздаване,
дизайн,
развлечение, | ☐ Комерсиално
[4] разпространение на
творчески
продукти,
професионални
асоциации |
|--|---|---|--|

A2. В зависимост от формата на собственост, Вие сте:

- Представител на държавни и общински културни институти..... 1
Представител на частни културни институти 2

A3. Какво е Вашето отношение към навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата?

- Посрещам идеята за дигиталната трансформация с ентузиазъм 1
По-скоро гледам скептично на навлизането на дигиталните технологии в тази сфера 2
Смятам, че за момента е невъзможно навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата..... 3

A4. Кои от следните приоритети в сферата на дигитализацията излязоха на преден план за Вашата организация вследствие на пандемията от КОВИД-19?

Моля, отбележете всеки верен отговор

- Въвеждане на повече технологии за дистанционна комуникация и онлайн срещи 1
Преквалификация и обучение на персонала с цел усвояване на дигитални умения..... 2
Усъвършенстване на организацията на работата..... 3
Увеличение на инвестициите в дигитализацията..... 4
Няма промяна в приоритетите 5

РАЗДЕЛ Б: СЪСТОЯНИЕ НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА В СФЕРАТА НА КУЛТУРАТА

Б1. Какво е нивото на Вашата организация по отношение на използването на дигитални технологии?

Моля, отбележете само един отговор

- Ниско1
Средно2
Високо3

Б2 Доколко сте информирани за наличните технологии, които биха могли да бъдат използвани във Вашата работа?

Моля, отбележете само един отговор

- Изключително информиран1
Донякъде информиран2
Изобщо не съм информиран3

Б3. Във Вашата дейност дигиталните технологии се използват предимно за:

Моля, отговорете на всеки ред

	Да	Не
Административна дейност и архив	①	②
Заснемане, описание и обработка на различните видове движимо културно наследство	①	②
Дигитален маркетинг и е-търговия	①	②
Комуникационни решения	①	②
Привличане на публика	①	②
Създаване на творческа продукция	①	②
Разпространение и репродуциране	①	②
Създаване на културни ценности	①	②
Опазване на културните ценности	①	②
Разширяване на партньорската мрежа (на национално и международно равнище)	①	②
Друго (моля, посочете какво).....	①	②

РАЗДЕЛ В2: ПОЛЗИ И ПРОБЛЕМИ/ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ВСЛЕДСТВИЕ НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА

В1. Според Вас кои са ползите от навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата?

Моля, отговорете на всеки ред

	Да	Не
Привличане на повече инвестиции	①	②
Популяризиране на наследството	①	②
Разширяване на аудиторията	①	②
Осигуряване на приходи за културния сектор	①	②
По-бърза обработка и създаване на архив с данни	①	②
По-добро планиране и управление на ресурсите на културната институция	①	②
Подобрено сътрудничество между различни заинтересовани страни в сферата на културата	①	②
По-бърз обмен на данни между различни заинтересовани страни	①	②
Подпомагане на процесите по децентрализация на културата	①	②
Насърчаване на междукултурния диалог	①	②
Използване на нови форми на изразяване и артистични експерименти	①	②
Разширяване на достъпа до култура	①	②
По-ефективно разпространение на културни стоки и услуги	①	②
Създаване на възможности за по-добро познаване на публиката	①	②
Разширяване на обхвата на културните политики	①	②
Съдействане за опазването на културното наследство	①	②

В2. Кои са най-честите проблеми и предизвикателства, с които се сблъскват вследствие на навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата?

Моля, отговорете на всеки ред

	Да	Не
Липса на технически и „добре подготвен за цифрово развитие“ персонал	①	②
Липса на отдели или структури в културните институции, свързани с иновациите и дигиталната трансформация	①	②
Липса на правна рамка	①	②
Липса на цялостна политика за дигитална трансформация	①	②
Липса на насърчителни мерки от страна на държавата	①	②
Ограничен достъп на персонала до технологични знания и цифрови умения	①	②
Неясни икономически ползи от приложението на дигиталните технологии в сферата на културата	①	②
Липса на достатъчно финансиране за дигитализация	①	②
Наличие на проблеми от технологичен характер, които възпрепятстват безпроблемното навлизане на дигиталните технологии	①	②
Липса на дигитални технологии, които имат пряко отношение към дейността на конкретните културни институции	①	②
Липса на желание от страна на културните институции да ползват такъв тип услуги	①	②

В3. От какво се нуждае Вашата организация, за да може да даде тласък на внедряването на дигиталните технологии в бъдеще?

- Партньорство с компании, предлагащи дигитални услуги 1
- Допълнително обучение, консултиране и подпомагане на експертния състав 2
- Анализ и оценка на икономическите ползи и разходите, свързани с внедряването на дигитални технологии..... 3
- Насърчителни мерки от страна на държавата 4
- Създаване на механизъм за актуализиране на стратегиите за дигитализация в културния сектор, които адекватно да отразяват неговите нужди..... 5
- Актуализиране на нормативна база, улесняваща дигиталната търговия..... 6
- Създаване на дигитални платформи, които са в подкрепа на достъпа до културна продукция..... 7
- Информация за добри практики 8

В4. Имате ли предложения и/или препоръки за ускоряване на процесите по дигитализация в областта на културата?

- Да (моля, посочете)1
- Не.....2

РАЗДЕЛ Г: ДЕМОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Г1: Пол:

[1] Жена [2] Мъж

Г2: Възраст:

[1] 15 – 29 | [2] 29 – 35 | [3] 36 – 45 | [4] 46 – 65 | [5] над 65

Г3: Образование:

[1] Висше | [2] Средно | [3] Средно професионално

Г4: Позиция във организацията:

[1] Висш мениджмънт | [2] Оперативен мениджмънт | [3] Творчески екип | [4] Служител | [5] Друго

БЛАГОДАРИЯ ЗА ОТДЕЛЕНОТО ВРЕМЕ!

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Приложение 4:
ВЪПРОСНИК
ЗА ПРОУЧВАНЕ НА НИВОТО НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА
ДЕЙНОСТТА НА НАРОДНИТЕ ЧИТАЛИЩА**

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ВЪПРОСНИК ЗА ПРОУЧВАНЕ НА НИВОТО НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯ В СФЕРАТА НА КУЛТУРАТА

РАЗДЕЛ А: ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАРОДНОТО ЧИТАЛИЩЕ

A1: Читалището, в което работите, функционира на територията на община с население:

Моля, посочете само един отговор

☐ [1] до 12 000 души	☐ [2] от 12 000 до 50 000 души	☐ [3] от 50 000 до 100 000 души	☐ [4] над 100 000 души

A2. Какво е отношението Ви към навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата?

- Посрещам идеята за дигиталната трансформация с ентузиазъм 1
- По-скоро гледам скептично на навлизането на дигиталните технологии в тази сфера 2
- Смятам, че за момента е невъзможно навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата..... 3

A3. Кои от следните приоритети в сферата на дигитализацията излязоха на преден план за Вашата организация вследствие на пандемията от КОВИД-19?

Моля, отбележете всеки верен отговор

- Въвеждане на повече технологии за дистанционна комуникация и онлайн срещи 1
- Преквалификация и обучение на персонала с цел усвояване на дигитални умения..... 2
- Усъвършенстване на организацията на работата 3
- Увеличение на инвестициите в дигитализацията..... 4
- Няма промяна в приоритетите 5

РАЗДЕЛ Б: СЪСТОЯНИЕ НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА В СФЕРАТА НА КУЛТУРАТА

B1. Какво е нивото на Вашата организация от гледна точка на използването на дигитални технологии?

Моля, отбележете само един отговор

- Ниско 1
- Средно 2

www.eufunds.bg

BG05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Високо3

Б2. Във Вашата дейност дигиталните технологии се използват предимно за:

Моля, отговорете на всеки ред

	Да	Не
Административна дейност и архив	①	②
Заснемане, описание и обработка на различните видове движимо културно наследство	①	②
Комуникационни решения	①	②
Привличане на публика	①	②
Създаване на творческа продукция	①	②
Разпространение и репродуциране	①	②
Създаване на културни ценности	①	②
Пазване на културните ценности	①	②
Разширяване на партньорската мрежа (на национално и международно равнище)	①	②
Друго (моля, посочете какво).....	①	②

РАЗДЕЛ В2: ПОЛЗИ И ПРОБЛЕМИ/ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ВСЛЕДСТВИЕ НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА

В1. Според Вас кои са ползите от навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата?

Моля, отговорете на всеки ред

	Да	Не
Привличане на повече инвестиции	①	②
Популяризиране на наследството	①	②
Разширяване на аудиторията	①	②
Осигуряване на приходи за културния сектор	①	②
По-бърза обработка и създаване на архив с данни	①	②
По-добро планиране и управление на ресурсите на културната институция	①	②
Подобрено сътрудничество между различни заинтересовани страни в сферата на културата	①	②
По-бърз обмен на данни между различни заинтересовани страни в сферата на културата	①	②
Разширяване на достъпа до култура	①	②

	Да	Не
Привличане на повече инвестиции	①	②
Популяризиране на наследството	①	②
Разширяване на аудиторията	①	②
Осигуряване на приходи за културния сектор	①	②
Насърчаване на по-ефективното разпространение на културни стоки и услуги	①	②
Предоставяне на възможност за по-добро познаване на публиката	①	②
Съдействие за опазване на културното наследство	①	②

В2. Кои са най-честите проблеми и предизвикателства, с които се сблъсквате вследствие на навлизането на дигиталните технологии в сферата на културата?

Моля, отговорете на всеки ред

	Да	Не
Липса на дигитални умения у персонала	①	②
Липса на цялостна политика за дигитална трансформация	①	②
Липса на насърчителни мерки от страна на държавата	①	②
Неясни икономически ползи от приложението на дигиталните технологии в дейността на читалищата	①	②
Липса на достатъчно финансиране за дигитализация	①	②
Наличие на проблеми от технологичен характер, които възпрепятстват безпроблемното навлизане на дигиталните технологии	①	②
Липса на дигитални технологии, които имат пряко отношение към нашата дейност	①	②
Липса на желание от страна на читалищата да ползват такъв тип услуги	①	②

В3. От какво се нуждае Вашето читалище, за да може да даде гласък на внедряването на дигиталните технологии в бъдеще?

- Партньорство с компании, предлагащи дигитални услуги 1
- Допълнително обучение, консултиране и подпомагане на персонала 2
- Анализ и оценка на икономическите ползи и разходите, свързани с внедряването на дигитални технологии..... 3
- Актуализиране на нормативна база, улесняваща дигиталната търговия..... 4
- Създаване на дигитални платформи, които са в подкрепа на достъпа до културна продукция..... 5
- Информация за добри практики 6

www.eufunds.bg

ВГ05SFOP001-2.025-0106-C01 „Дигитална демокрация в действие“, финансирана от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

В4. Имате ли предложения и/или препоръки за ускоряване на процесите по дигитализация в областта на културата?

Да (моля, посочете)1

Не2

РАЗДЕЛ Г: ДЕМОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Г1: Пол:

[1] Жена [2] Мъж

Г2: Възраст:

[1] 15 – 29 | [2] 29 – 35 | [3] 36 – 45 | [4] 46 – 65 | [5] над 65

Г3: Образование:

[1] Висше | [2] Средно | [3] Средно професионално | [4] По-ниско | [5] Без образование

Г4: Заемана позиция:

[1] Председател [2] Служител

Г5. Вашата културна организация се намира в:

[1] Град [2] Село

БЛАГОДАРЯ ЗА ОТДЕЛЕНОТО ВРЕМЕ!